

Bunicul matern al lui Dino avea adesea migrene și lua un pumn de „dopuri”, așa le spunea la antinevralgice. Când îl apucau durerile de cap, stătea în poziția „gânditorului de la Hamangia”, o poziție cu coatele pe genunchi, chircită, cu privirea fixată pe colțul unui covor. Nu putea să scoată o vorbă. În rest, era un om jovial, vesel, hâtru, așa cum îi plăcea să îl găsească Andreas cu ocazia vizitelor sale intempestive la prietenul său.

– Mai du-te și dumneata din când în când să faci niște covrigi la CAP. Îți mai îmbunătățești originea socială, îi spunea Procurorul, știind că bătrânul nu-și pierduse cu totul îndemânarea de brutar, lucru util și pentru a nu intra în colimatorul noilor autorități din comună.

Între timp îi găsisse o ocupație, de gestionar la un debit de tutun, cu o jumătate de normă. Meșterea toată ziua la „fișicurile” de câte zece țigări, pe care le înfășura într-o foiță groasă provenită din pachetele consumate. Se vindeau mai bine și așa, fracționat, îi mai rămâneau și bătrânului câțiva bănuți, ce se adunau la inventarul de la sfârșit de săptămână.

– Cum să scap de denunțuri, se văita bilciureșteanul Procurorului, căci nu era lună de la Dumnezeu să nu primească o chemare la postul de miliție din comună.

– Găsește-ți și dumneata o muncitoare, o femeie de serviciu, o servitoare unguroaică...

– Bunică-mea nu putea să se mărite cu un rob eliberat de Cuza? glumea bătrânul.

Andreas se uita adesea la o poză de pe peretele sufrageriei lui Dino. Soția bătrânului fusese o femeie frumoasă, măcinată de tânără de un TBC galopant. Privea îndelung poza, admirând bluza croșetată cu danteluri, rochia de lână cu modele oblice, pantofii cu baretă, părul tăiat scurt, sub ureche, adus într-o buclă... Cărare pe mijloc... „Îngrijorată înainte de moarte...”, își spunea.

Când bunicul devenea taciturn și se retrăgea pe un scaun în spatele sobei, cei doi prieteni se puneau pe alergat în jurul

mesei, ca niște călușari ce făceau aceleași mișcări stereotipe de dans. La un moment dat se crăpa ușa și apărea trupul firav al Procurorului. Îl urmăreau cum își lepăda centura pe drumul spre dormitor, desfăcându-și vestonul scorțos din nasturii metalici în două aripi ca de pasăre nezburătoare. Culoarea aceasta, „ou de rață”, era culoarea uniformelor trupelor de ocupație, ce, în semn de încredere în bunul mers al statului cucerit, își retrăseseră corpurile de armată prin pădurile din preajma Bucureștiului. Îl auzeau cum bodogănea, scoțându-și cizmele prin cercevelele de la pătuț. „Aparatul de cizme” era poreclit obiectul aducător de ușurare.

După câțva timp apărea și fostul ministru, scund, roșu la față, cu o chelie lucioasă și o mustăcioară greu sesizabilă din cauza firelor albe. Andreas observase cu surprindere că, deși Procurorul fusese băgat cu forța în casa fostului ministru, totuși cei doi se simpatizau și, de câte ori se întâlneau, discutau șușotind pe la colțuri. Într-una din zile, când juca leapșa cu Dino, îi surprinsese pe cei doi cu o pâlnie ascultând la glasvândul mascat ce despărțea dormitorul familiei de apartamentul unui alt chiriaș, Stroe, cunoscut ca angajat fără o funcție precisă la primărie.

Același regim conspirativ îl aplica Procurorul și cu tatăl lui Andreas, Jan Valentin. Acesta era printre pușinii cunoscuți ai omului Parchetului, cu care murmură ininteligibil de câte ori își încruciau pașii sau se invitau la o cafea. Pentru a asculta la vecini, foloseau un fel de abajur ce se dovedea a fi de foarte multe ori un post de recepție. Luaseră și ei, copiii, acest aparat de captat sunete și fuseseră surprinși de tatăl lui Andreas. Jan Valentin aproape că le rupsese urechile.

Cei mici înțeleseseră cu această ocazie că trăiau într-o lume a șoaptelor, a șușotelilor și a cuvintelor susurate. Nimeni nu vorbea cu voce tare, răspicat, pe stradă sau în casă.

Într-o zi, Andreas își luase inima în dinți și îl întrebasese pe tatăl lui Dino:

– Domnule, cum puteți fi prieten cu proprietarul casei în care stați cu chirie?

– Simplu: în locul meu ar putea veni un dușman.

3

Părinții lui Andreas stăteau pe strada Rotarienilor, în blocul artiștilor, o construcție interbelică cu cinci etaje, placată cu granit negru. Locuiau la etajul trei. Nu se știa de unde provenise numele străzii, dar în unele perioade fusese șters pur și simplu de pe plăci, iar atunci când chiar pe această arteră se mutase generalul Porfiri, comandantul trupelor de ocupație, strada nu mai căpătase nici un fel de nume. „Fusese trecută în adormire”, comentau gurile rele.

În acele timpuri, copilul întâlnea pe stradă trei-patru patrulare, mărșăluind în pas de găscă și atrăgând atenția șoferilor să-și încetinească mersul, întrucât generalul ori dormea adânc, ori lucra la teoretizarea cine știe căror operațiuni militare din timpul războiului, ce erau necesare bunului mers al armatei pe care o conducea pe timp de pace.

Apartamentul Vitoriei Platica, marea artistă, și al soțului ei, Jan Valentin Platica, scriitor, filozof și traducător, specialist în Talleyrand, era destul de spațios. La intrare, în dreapta holului, era o mică încăpere pentru servitoare, urma bucătăria și apoi se intra în sufragerie. Toți pereții erau acoperiți cu fotografii din timpul războiului, aparținând scriitorului, ce-și făcuse stagiul militar la aviație și participase și la câteva confruntări aeriene. Jan Valentin apărea când în carlingă, când pe aripi, când cu elicea în brațe, când umblând la plăcuța de la coada avionului, ca și când ar fi ghidat avionul spre o nouă misiune. Fusese fotografiat și într-un spital de campanie, pesemne rănit într-o luptă aeriană pe viață și pe moarte.

Printre aceste dovezi de eroism, vizitatorul întâlnea și câteva caricaturi ale artistei, reprezentată cu obrajii înroșiți, cu

un început de mustață deasupra buzei superioare, cu o păpușă imensă în brațe... Toate executate de mari desenatori ai vremii, cum erau Jiquidi, Șirato, Anestin sau Neagu Rădulescu.

Bineînțeles că în centrul sufrageriei se afla o masă în stil florentin, din lemn masiv, în jurul căreia atât Andreas cât și Dino și alți prieteni, printre care și Pierre, fiul fostului ministru, și frații Enac, se alergau ca și în casa lui Dino, și terminau urmărirea epuizați și cu urechile învinețite de mâinile mari și puternice, ca niște clești, ale fostului aviator, care nu suporta nici un fel de zburdălnicie din partea copiilor.

Jan Valentin, care se documenta de vreo câțiva ani pentru a scoate o carte despre strategiile diplomatice ale lui Talleyrand, acest abil ministru al lui Napoleon, exersat în tehnica trădării, era tot timpul nemulțumit de mersul culturii și, în general, al vieții de zi cu zi, și-și declama indispoziția cu vocea sa tare, baritonală.

– De multe ori oamenii rămân acasă, nu mai îndrăznesc să iasă, să se ducă undeva, să circule, să se miște... Refuză serviciul, trăiesc din pensii și ajutoare, recurg la orice formă de supraviețuire. Unii se înmulțesc pentru a ridica nu-știu-ce alocații de la stat, cu care abia își acoperă „strictul necesar”. Le e frică de necunoscut. Tac din gură. Se manifestă prin gesturi ciudate, enigmatice chiar. Sunt oamenii unor pereți. Vor să fie anonimi, ascunși după niște ziduri. Umbre... Afară... forțele astea... ce rânjesc batjocoritor și suduie...

Fiind aproape surd, bărbatul își scotea aparatul auditiv ca și când s-ar fi eliberat de o povară și își pregătea o țigară de foi aflată într-o casetă metalică.

– Așa ești și tu, Jan Valentin, se auzea din dormitor vocea ascuțită a actriței, care stătea lungită în pat de vreo câteva zile, suferind de o anumită boală psihică „apărută din senin”, de câte ori i se lua rolul, ce era încredințat de obicei unui „astru” venit de la Teatrul Național, templu artistic, creator de șomeri după bombardamentul pe care-l suferise.